

การจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

นางสาวธุษา รัชรินทร์เสรี

006710

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

**SUPERVISORY MANAGEMENT FOR STUDENT TEACHING
IN WESTERN TEACHERS COLLEGES**

Miss. Usa Vatchrinsavee

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration**

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

โดย   นางสาวอุษา รัชรินทร์เสรี

ภาควิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

บุญมี บุณนาค

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อานันท์ วัฒนศิริ .....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย วัฒนศิริเมต)

บุญมี เฌรยอก .....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอก)

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ .....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
 ชื่อนิสิต   นางสาวอุษา วัชรินทร์เสรี
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอต
 ภาควิชา   บริหารการศึกษา
 ปีการศึกษา   ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบของการจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูที่เลี้ยง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ และนักศึกษาฝึกสอนที่ผ่านการฝึกสอนมาแล้ว ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง ๔ กลุ่มอยู่ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบตรวจสอบ (Check List) จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น ๗๐๖ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา

และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ โดยจำแนกดังนี้ จากผู้บริหาร ๒๗ ฉบับ จากอาจารย์นิเทศก์ ๔๔ ฉบับ จากครูที่เลี้ยง ๑๖๕ ฉบับ จากนักศึกษาฝึกสอน ๔๕๕ ฉบับ รวมทั้งสิ้น ๖๙๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๔ แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. เกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการนิเทศการฝึกสอน มีหัวหน้าหน่วยฝึกสอนเป็นผู้ดำเนินการ โดยขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการ ส่วนการปฏิบัติ ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์เห็นว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการวางแผน และด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประสานงานและบริการ การสรรหาบุคลากร การดำเนินงานในการจัดการนิเทศการฝึกสอน และการประเมินผลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
๒. เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบในการจัดการนิเทศการฝึกสอน กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า ขั้นตอนต่อไปที่มีความจำเป็นมาก คือด้านการวางแผน ด้านวิชาการ ด้านการประสานงานและบริการ ด้านการสรรหาบุคลากร ด้านการดำเนินงานในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ด้านการประเมินผล
๓. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ปรากฏว่า ด้านปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์มีปัญหามาก คือปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการในการนิเทศ และเกณฑ์ในการนิเทศ ส่วนด้านปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ด้านปัญหาเกี่ยวกับครูที่เลี้ยง ด้านปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอน มีปัญหามากอยู่ในระดับน้อย

Thesis Title   Supervisory Management for Student Teaching in
Western Teachers Colleges

Name   Miss Usa Vatchrinsavee

Thesis Advisor   Assistant Professor Boonmee Nenyod, Ed. D .

Department   Educational Administration

Academic Year   1979

ABSTRACT

Purposes :

1. To study the supervising student teachers format in Western Teacher Colleges.
2. To study the opinions of administrators, Supervising teachers, cooperating teachers, and Student teachers concerning the student teaching management in Western Teachers Colleges.
3. To study the problems and obstacles concerning supervising student teachers management in Western Teacher Colleges.

Procedures :

The sample of this study comprised administrators, supervising teachers, cooperating teachers and student teachers who enrolled in the programme during the first semester of 1979 academic year which were selected by a stratified random sampling technique. Of the total 706 questionnaires sent out 27 were completed and returned from administrators, 44 from supervising teachers, 165 from cooperating teachers, and 455 from student teachers totalling 691 or 97.88 per cent.

The returned questionnaires were analyzed in terms of percentage, arithmetic mean, standard deviation, F-test, and t-test.

Findings :

The findings of this study can be summarized as follows :-

1. Concerning the supervising student teaching format, it was administered by supervising student teaching director which was under supervision of Teacher college Presidents' office. Concerning the actual performance both administrators and supervising teachers responded that they had performed to the rate of high in the areas of planning and academic affairs and low in the areas of cooperation and services, personnel selecting, administration of supervising student teaching, and evaluation.

2. Concerning the respondents' opinions on the supervising student teaching format, they rated much importance in the areas of planning, academic affairs, cooperation and services, personnel selecting, administration of supervising, and evaluation

3. Concerning the problems and obstracles of the supervising student teaching, it was found that problems of superving teachers were found to be much problem which indicated that the performance and the criteria were found to be serious. Planning, cooperative schools, cooperating teachers, and student teachers were found to be less problems.

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้มีส่วนช่วยเหลือให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด ที่ปรึกษางานวิจัยนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ต้นติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.ณัฐนิภา คูปรัดน์ ภาควิชาบริหาร การศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัจฉรา ประไพตระกูล ภาควิชามัธยมศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษามิกซอน ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก อาจารย์ยุพิน ศิริพละ อาจารย์ศรีอรุณ ฤทธิรงค์ อาจารย์ สุนีย์ เอี่ยมอดุลย์ อาจารย์วันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา อาจารย์ชุม สีสุข อาจารย์กานต์ กุณาศล อาจารย์เกรียงศักดิ์ ทวีวัฒน์ อาจารย์เชิดฉิน สุกปลั่ง อาจารย์กัลยา วงศ์สันอุดม อาจารย์สมพร ประกอบชาติ อาจารย์เอื้อน ทองทับ อาจารย์อนงค์ ทองทับ อาจารย์เกลียวพันธ์ ขจรผดุงกิตติ อาจารย์เลิศลักษณ์ บัวปลั่ง และผู้ช่วยเหลืออื่นที่ไม่ได้ กล่าวนามในที่นี้

ผู้วิจัย

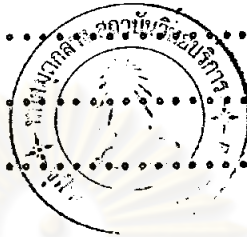
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฐ
บทที่	

๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๖
ข้อตกลงเบื้องต้น	๖
ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
วิธีดำเนินการวิจัย	๘
ลำดับขั้นในการวิจัย	๘

๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกสอน	๑๐
การวางแผนและการจัดดำเนินการในการนิเทศการฝึกสอน	๑๗
ลักษณะของโครงการฝึกสอน	๑๘
การสรรหาบุคลากร	๒๖
การสรรหาอาจารย์นิเทศก์	๒๖
การสรรหาครูพี่เลี้ยง	๓๒
การสรรหานักศึกษาฝึกสอน	๔๑
การประเมินผล	๔๓

บทที่

หน้า

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ๕๔

ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ๕๐

ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์ ๕๓

ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยฝึกสอน ๕๖

ปัญหาเกี่ยวกับครูพี่เลี้ยง ๕๗

ปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอน ๖๑

๓ วิธีดำเนินการวิจัย ๖๖

    กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ๖๖

    เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๖๗

    ลักษณะของแบบสอบถาม ๖๗

    การเก็บรวบรวมข้อมูล ๖๘

    การวิเคราะห์ข้อมูล ๖๘

    สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๗๐

๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ๗๘

    ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ๗๘

    เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๘๕

    การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศ
    การฝึกสอน ๘๖

    การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ... ๑๐๗

    การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอน ๑๓๓

๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ ๑๔๗

    วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑๔๗

    วิธีดำเนินการวิจัย ๑๔๗

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิจัย	๑๔๙
อภิปรายผลการวิจัย	๑๕๙
ข้อเสนอแนะ	๑๗๒
 บรรณานุกรม	 ๑๗๖
ภาคผนวก	๑๘๗
ภาคผนวก ก.	๑๘๘
ภาคผนวก ข.	๑๙๐
ภาคผนวก ค.	๒๐๐
 ประวัติผู้เขียน	 ๒๒๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนแบบสอบถามในการวิจัย	๖๔
๒ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน จำแนกตาม เพศ ...	๗๔
๓ ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามอายุ	๗๖
๔ ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๗
๕ ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามอายุราชการที่สังกัดกรมการฝึกหัดครู ...	๗๘
๖ ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามประสบการณ์ที่เคยทำหน้าที่เป็น อาจารย์นิเทศก์	๗๙
๗ จำนวนครูที่เลี้ยงจำแนกตามอายุ	๘๐
๘ จำนวนครูที่เลี้ยงจำแนกตามระดับการศึกษา	๘๐
๙ จำนวนครูที่เลี้ยงจำแนกตามประสบการณ์ในด้านการสอน	๘๑
๑๐ จำนวนครูที่เลี้ยงจำแนกตามประสบการณ์ในด้านการนิเทศการศึกษา	๘๒
๑๑ จำนวนครูที่เลี้ยงจำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่ทำการสอน	๘๒
๑๒ จำนวนนักศึกษาฝึกสอนจำแนกตามอายุ	๘๓
๑๓ จำนวนนักศึกษาฝึกสอนจำแนกตามชั่วโมงที่ทำการฝึกสอน	๘๔
๑๔ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติจริง ในการวางแผนการจัดการนิเทศการฝึกสอน	๘๖
๑๕ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับกิจกรรมการ ปฏิบัติจริงในการสรรหาอาจารย์นิเทศก์	๘๓
๑๖ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติ จริงในการสรรหาครูที่เลี้ยง	๘๔
๑๗ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติ จริงในการสรรหานักศึกษาฝึกสอน	๘๗
๑๘ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับกิจกรรมการ ปฏิบัติจริงในการดำเนินงานการจัดการนิเทศการฝึกสอน	๘๘

ตารางที่

หน้า

๑๔	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติจริงในด้านการประเมินผล	๑๐๓
๒๐	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการนิเทศการฝึกสอน	๑๐๕
๒๑	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการวางแผนการจัดการนิเทศการสอนของแผนกฝึกสอน	๑๐๗
๒๒	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการสรรหาอาจารย์นิเทศก์ ...	๑๑๖
๒๓	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการสรรหาครูพี่เลี้ยง	๑๑๘
๒๔	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการสรรหานักศึกษาฝึกสอน	๑๒๐
๒๕	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการดำเนินงานการจัดการนิเทศการฝึกสอน	๑๒๒
๒๖	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการประเมินผล	๑๒๗
๒๗	วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ในการจัดการนิเทศการฝึกสอน	๑๒๘
๒๘	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอนด้านการวางแผน	๑๓๓
๒๙	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์นิเทศก์	๑๓๔
๓๐	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยฝึกสอน	๑๓๗
๓๑	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับครูพี่เลี้ยง	๑๔๐
๓๒	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาฝึกสอน	๑๔๓
๓๓	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการฝึกสอน...	๑๔๕